

5

Struktury podporowe zęba a zmiany endo-perio

Zbigniew Jańczuk

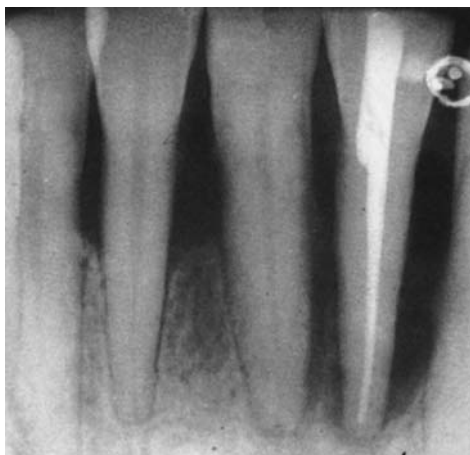
Jeszcze niedawno niewystarczające podparcie kostne stanowiło zdecydowane przeciwwskazanie do pozostawienia zęba, czyli przeprowadzenia leczenia periodontologicznego lub/i leczenia endodontycznego. Możliwości implantologii wydawały się też podtrzymywać te przeciwwskazania. W ostatnich latach zmieniły się jednak poglądy na ten temat. Jeśli ząb jest funkcjonalny, to może być przeprowadzone zarówno leczenie endodontyczne, jak i postępowanie periodontologiczne zmierzające do odnowy podparcia kostnego, z pozostawieniem implantologii możliwości działania w określonych przypadkach (ryc. 5.1).

Umocowanie zęba w warunkach fizjologicznych zależy od:

- długości korzenia lub korzeni,
- liczby korzeni i ich ukształtowania,
- rozmiaru przekroju poprzecznego zęba,
- istnienia zagłębień i krzywizn na powierzchniach korzenia(i).

Średnie długości korzeni zębów stałych w milimetrach zestawiono w tabeli 5.1. Z danych tych wynika, że różnice średnich długości korzeni poszczególnych zębów nie są duże. Najdłuższe korzenie mają kły górne (średnio 16,5 mm), a najkrótsze dolne siekacze przyśrodkowe (12,6 mm). Bardzo duże są natomiast różnice w zakresie indywidualnych długości korzeni poszczególnych zębów. Najdłuższe korzenie są przeważnie 2 do 3 razy dłuższe od najkrótszych.

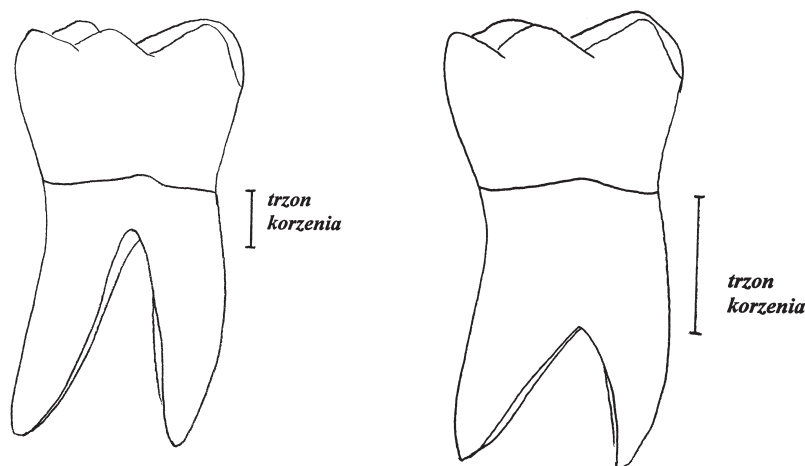
Długość korzeni zębów ma ogromne znaczenie w diagnostyce utraty podparcia kostnego zębów, które jest bardzo zaawansowane w zmianach endo-perio oraz w leczeniu

Ryc. 5.1. Zmiana endo-perio typu III. Głęboki ubytek kostny sięgający wierzchołka korzenia, z pełną utratą podparcia kostnego po leczeniu endodontycznym. Może zostać poddany chirurgicznemu leczeniu periodontologicznemu.

Tabela 5.1. Średnie długości korzeni zębów stałych w mm wg Woelfela (w nawiasach podano zakresy długości). Pomiarów dokonano na 4572 usuniętych zębach

	Siekacze przyśrodkowe	Siekacze boczne	Kły	Przedtrzonowce		Trzonowce*		
				1	2	1	2	3
Szczęką	13,0 (6,3-20,3)	13,4 (9,6-19,4)	16,5 (10,8-28,5)	13,4 (8,3-19,0)	14,0 (8,0-20,6)	12,9 (8,5-18,8)	12,9 (9,0-18,2)	10,8 (7,1-15,5)
						12,2 (8,9-15,5)	12,1 (9,0-16,2)	10,1 (6,9-14,5)
						13,7 (10,6-17,5)	13,5 (9,8-18,8)	11,2 (7,4-15,8)
Żuchwa	12,6 (7,7-17,9)	13,5 (9,4-18,1)	15,9 (9,5-22,2)	14,4 (9,7-20,2)	14,7 (9,2-21,2)	14,0 (16,6-20,0)	13,9 (9,3-18,3)	11,8 (7,3-14,6)
						13,0 (8,5-18,3)	10,8 (5,2-14,0)	
						13,0 (8,1-17,7)		

Ryc. 5.2. Ząb trzonowy ze stosunkowo wąskim trzonem korzenia jest mocniej osadzony w kości niż podobny ząb z szerokim trzonem korzenia.

tych zmian, włącznie z rokowaniem. Te duże indywidualne różnice w długości korzeni wskazują na konieczność uwzględniania w warunkach patologii nie tylko wyników pomiaru głębokości kieszonek przyzębnych w obrębie zagrożonych zębów, ale też zestawienia wyników pomiarów z obrazem rtg. Ma to szczególne znaczenie właśnie w zmianach endo-perio, kiedy należy podjąć decyzję, czy w typie II zmian, przy żywej i normalnie reagującej miazdze, powinno się przed leczeniem periodontologicznym przeprowadzić leczenie endodontyczne. Opieranie się na średnich wartościach długości korzeni, po pomiarze głębokości kieszonek przyzębnych, nie jest wystarczające. W praktyce obserwuje się bowiem przypadki, że mimo głębokiej kieszonki przyzębnej lub znacznego obnażenia korzenia ząb nie wykazuje spodziewanej dużej ruchomości. Może to wynikać ze szczególnie korzystnego w danym przypadku ukształtowania ubytku kostnego i towarzyszącej kieszonki przyzębnej, ale może być też spowodowane zwiększoną długością korzenia tego zęba.

Opierając się na danych dotyczących długości korzeni, generalnie należałoby oczekiwać, że kły są najbardziej stabilnymi zębami w uzębieniu. Mimo że kły mają najdłuższe korzenie, to najlepsze umocowanie cechuje jednak zęby trzonowe. Zęby wielokorzeniowe mają bowiem szczególnie korzystne warunki umocowania. Bardzo istotna jest przy tym lokalizacja miejsca rozdzielenia korzeni, czyli furkacji (ryc. 5.2). Im krótszy jest trzon korzenia, czyli im bliżej korony znajduje się furkacja, tym ząb posiadający dłuższe, rozdzielone już korzenie, jest bardziej stabilny. Bardzo istotny jest też przy tym stopień stabilności korzeni. Im bardziej rozbieżne są korzenie, tym lepsze jest umocowanie zęba. Rozbieżne korzenie zwiększają stabilność, powodując wzmocnienie zęba kością międzykorzeniową.